Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena
Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 255. Brașovŭ, Sâmbătă 19 Noemvrie (1 Decemvrie) 1888.

Brașovŭ, 18 Noemvre v.

Cetitorii noștri cunoscŭ cu deamĕruntulŭ incidentulŭ întâmplatŭ în camera din Peșta cu deputatulŭ naționalŭ săsescŭ Steinacker.

De când patrioții privilegiațĭ se sêmtŭ în dietă numai *ei între ei*, ne mai aflându-se acolo alțĭ representanțĭ ai naționalităților nemaghiare afară de câțĭva Sașĭ, carĭ cu politica lorŭ plină de precauțiune se ferescŭ și în dietă de orice conflictŭ cu cei dela putere, s'au obicĭnuitŭ a, nu mai suferi nicĭ o opiniune contrară în ceea ce privesce politica lorŭ de maghiarisare. Cu alte cuvinte au devenitŭ în afacerile, ce privescŭ interesele lorŭ de rassă, și mai teroriștĭ decâtŭ erau înainte.

Apetitulŭ vine mâncândŭ și este lucru fórte firescŭ, că privilegiații din dietă, ne mai vĕdêndŭ în mijloculŭ lorŭ representate interesele naționale ale popórelorŭ nemaghiare, îșĭ iesŭ din fire de mâniă, când audŭ accentuându-se o dată și plângerile celorŭ desmoștenițĭ.

Pe deputații sașĭ — cum amŭ disŭ — s'au dedatŭ ai ține în distanță urmândŭ metoda recomandată odinióră de contele Andrassy, ca cu-o mână sĕ le întindă ovĕsulŭ, ear cu cealaltă sĕ le arate biciulŭ, metodă practicată până acuma cu atâta succesŭ de către guvernamentalĭ, a cărorŭ organe aci amenință pe Sașĭ cu puterea „sdrobitóre“ a d-lui Tisza, aci îi îmblândescŭ cu vorbe dulcĭ făcêndu-le cele mai frumóse promisiunĭ, décă se vorŭ scí purta ca nisce „bunĭ patrioțĭ.“

Cu ocasiunea încheiării sesiunei universității săsescĭ în Sibiiu în dilele aceste, se schimbaseră tocmai nisce vorbe dulcĭ între membrii universității și representantul guvernului comitele prov. al Sașilorŭ, așa că privilegiații din dietă numai la aceea nu se gândeau, ca în aceste momente sĕ fiă întêmpinațĭ din sînulŭ representanțilorŭ sașĭ cu acusațiunĭ pentru politica stricăcióśă și nedréptă ce-o urmărescŭ față cu popórele nemaghiare. Nicĭ n'are sĕ le pese Sașilorŭ — îșĭ gândeau ei — de sórtea celorlalte popóre, când ei au cea mai bună speranță de a se împăca cu guvernulŭ.

Negreșitŭ că numai în credință, că n'are sĕ întêmpine nicĭ o opposițiune, deputatulŭ guvernamentalŭ Busbach a datŭ pe față jocul maghiarisării lăudândŭ marile isprăvĭ de maghiarisare, ce se fac prin mediulŭ orașelorŭ, în a cărorŭ frunte merge capitala Budapesta, și formulândŭ astfelŭ teoria maghiarisării. Și érășĭ numai în acéstă credință privilegiații din drépta și stânga maghiară au aplaudatŭ vorbirea deputatului Busbach.

Care a fostŭ însĕ surprinderea lorŭ, când au vĕdutŭ, că în mânia vorbelorŭ de împăcare schimbate în Sibiiu, se redică din mijloculŭ Sașilorŭ unŭ deputatŭ spre a constata, că însășĭ dieta prin aprobarea afirmărilorŭ făcute de deputatulŭ guvernamentalŭ Busbach a recunoscutŭ, că uneltirile de maghiarisare esistă și că adevĕrate și juste suntŭ prin urmare plângerile popórelorŭ nemaghiare.

Inzadarŭ s'a aprinsŭ președintele dietei făcêndŭ imputările cele mai nemeritate deputatului Steinacker, înzadarŭ s'a înfuriatŭ și d-lŭ Tisza, tractându-lŭ c'unŭ disprețŭ, care nu póte servi decâtŭ numai spre blamŭ unui ministru-președinte și bărbat de statŭ, căcĭ constatarea era deja făcută și lumea cea mare era pusă în posițiă a judeca pe a cui parte se află adevĕrulŭ.

Teroriștĭ din fire, cum suntŭ, deputații șoviniștĭ ungurĭ nu s'au mulțumitŭ cu scandalulŭ, ce l'au provocatŭ în dietă prin strigările lorŭ de reprobare în contra lui Steinacker, ci, cunoscêndŭ împrejurările private ale omului șĭ-au disŭ: stațĭ că o sĕ-lŭ învĕțămŭ noi minte, ca altădată sĕ nu ne mai pótă da de golŭ înaintea lumei!

Șĭ-au disŭ și s'au dusŭ la ședința camerei comerciale și industriale din Peșta spre a ține aicĭ judecată asupra lui Steinacker, care este secretarulŭ salarisatŭ alŭ acestei camere. L'au luatŭ pe bietulŭ omŭ la refecŭ pentru cuvintele pronunțate în dietă, au propusŭ sĕ i se esprime desaprobarea camerei și sĕ-lŭ provóce ca sĕ-șĭ céră iertare, ba unii au cerutŭ chiar destituirea lui din postulŭ de secretarŭ.

In urmă l'au citatŭ înaintea ședinței și după ce l'au terorisatŭ și l'au dăscălitŭ ca pe unŭ copilŭ de scólă neascultătorŭ, Steinacker, negreșitŭ sub presiunea circumstanțelorŭ sale materiale, deórece postulŭ sĕu de secretarŭ îi aduce un salarŭ anualŭ de 3800 fl., șĭ-a cerutŭ în fine iertare, promițêndŭ, că „în viitorŭ se va abține dela orĭ-ce activitate și asertiune în graiu și în scrisŭ, care ar puté sĕ fiă contrară opiniunei publice și intențiunilorŭ camerei.“

După acestŭ incidentŭ regretabilŭ, lui Steinacker nu i-a mai rĕmasŭ alta, decâtŭ așĭ depune mandatulŭ sĕu de deputatŭ, căcĭ devenindŭ sclavulŭ părerilorŭ camerei comerciale din Peșta nu mai puté representa liberŭ și independentŭ părerile alegĕtorilorŭ sĕi. In ședința dela 28 Noemvre a. c. președintele dietei a și datŭ cetire scrisórei prin care Steinacker îșĭ depune mandatulŭ sĕu.

Nu voimŭ sĕ ne alăturămŭ la aceia, carĭ acum aruncă cu petrii în contra deputatului Steinacker din causa purtării sale, după ce ei înșișĭ au pricinuit'o printr'o ne mai pomenită violentare a consciinței sale. Regretămŭ adêncŭ întâmplarea, mai ales în împrejurările triste de față, dér faptulŭ în sine nu ne oferă nimicŭ nou.

Cetitorii noștri sciu fórte bine, că în modulŭ acesta sĕ teroriséză sute și mii de bărbațĭ naționalĭ în țéră, fiindŭ persecutațĭ până și în viéța lorŭ cea mai intimă familiară pentru convingerile lorŭ.

Nouă este pentru noi numai și numai împrejurarea, că acum acestŭ feliu de terorisărĭ și de violentărĭ au începutŭ a se face și asupra convingerilorŭ și consciinței deputațilorŭ.

Atâta a mai trebuitŭ, spre a pune vêrfŭ liberalismului și constituționalismului ungurescŭ, ca și unŭ deputatŭ sĕ nu mai aibă libertatea convingerilorŭ și a părerilorŭ sale, ca și imunitatea deputațilorŭ sĕ fiă vătĕmată în numele „patriotismului“, ce se practică pe strade.

Și apoi sĕ ne mai mirăm de procesulŭ generalului Doda?

Chiar în sînulŭ deputațilorŭ ungurĭ s'a revoltatŭ consciința pentr'unŭ momentŭ, vĕdêndŭ cum camera comercială din Peșta prin terorisările ei violéză principiului independenței dietei, și ei în frunte cu Apponyi au cerutŭ o ședință secretă spre a discuta casulŭ cu Steinacker.

Dér a intervenitŭ d-lŭ Tisza ca Mephisto cu staturile lui de oportunitate, a luatŭ în apĕrare *„intențiunile patriotice“* ale camerei comerciale și a arĕtatŭ câtŭ de greu este pentru șoviniștĭ a desaproba procederea ei.

Atuncĭ s'au unitŭ șoviniștii și au convenitŭ cu toții sĕ nu se mai facă nicĭ o vorbă despre violentarea lui Steinacker.

Așa s'a înmormêntatŭ în dietă independența deputațilorŭ nemaghiarĭ!

D-lŭ Tisza a susținutŭ, că nu vede în acésta ignorare a afacerei Steinacker unŭ „casŭ precedentŭ periculosŭ.“

Nu vede până ce vorŭ fi șoviniștii la putere; dér cine le-a datŭ garanția, că nu-o vorŭ perde nicĭodată?

D-lŭ Mocsary scia odinióră sĕ presente conaționalilorŭ sĕi icóna pățaniilorŭ istorice și sĕ le aducă aminte și de timpurĭ mai grele și mai furtunóse. Cum de nu s'a audítŭ de astădată resunêndŭ vocea lui în contra violentării consciinței și în apĕrarea imunității deputațilorŭ?

Cestiunea limbei în Belgia.

In dilele trecute amŭ înregistratŭ încă unŭ faptŭ petrecutŭ în Austria, care dovedesce că cestiunea limbei a făcutŭ încă unŭ pasŭ înainte în înțelesulŭ egalei îndreptățirĭ, de astădată în profitulŭ limbei polone.

Adĭ înregistrămŭ totŭ unŭ asemenea faptŭ îmbucurătorŭ, petrecutŭ în Belgia, unŭ altŭ statŭ civilisatŭ, și anume în favorulŭ limbei flamande.

In diua de 27 Noemvre s'a desbătutŭ în parlamentŭ asupra folosinței limbei flamande la pertractările judecătoresci. Deputatulŭ Coremaus din Anvers a ținutŭ cu acéstă ocasiune, pentru întâia-dată de când esistă parlamentulŭ belgianŭ, o vorbire în limba flamandă. Publiculŭ din tribune, care erau pline cu Flamandĭ, a aplaudatŭ atâtŭ de furtunosŭ, încâtŭ președintele camerei puse de se deteră afară mai mulțĭ ascultătorĭ, amenințândŭ, că în casŭ d'a se repețí aplausele va pune sĕ se deșerte tribunele. Deputații flamandĭ protestară energicŭ în contra acestei procederĭ a președintelui, fiindŭ susținuțĭ și de alțĭ deputațĭ. Maioritatea clericală a primitŭ apoi disposițiunea, că *procurorii în provinciile flamande trebue sĕ se folosésca în acusațiunile lorŭ de limba flamandă și totŭ asemenea advocații acusațilorŭ.*

Acestea se'ntêmplă în țĕrile civilisate într'unŭ timpŭ când la noi se'nlătură limbile nemaghiare de pe tóte terenele vieții publice.

Șoviniștii ungurĭ sĕ ia aminte.

Rusia și Francia.

După scirile ce le primesce „Extrablat“, opinia publică în Rusia devine mai ostilă Germaniei pe fie-care di. Acésta din causă, că Rușii credŭ că ultimele fapte politice ale Germaniei suntŭ în contra intereselorŭ rusescĭ.

Acéstă împrejurare face ca Rușii sĕ se apropiă totŭ mai multŭ de Francia. Și bănuelele de mai susŭ suntŭ împărtășite chiar și în cercurile guvernamentale.

Apropierea, despre care este vorba, se va face mai multŭ în sensŭ pacĭnicŭ și nu în așa modŭ, ca sĕ pótă supĕra pe vre unulŭ dintre aliațĭ. Rușii vorŭ face alianța astfelŭ, ca în aparență sĕ nu apară ca adevĕrată alianță, ci numai ca o făgăduială că-i vorŭ ajuta pe Francesĭ la casŭ când ar fi atacațĭ de vr'o putere.

Pregătirĭ militare.

Precum se comunică din Viena, comisiunea bugetară întrunindu-se și capitolulŭ bugetului apĕrării naționale venindŭ în discuțiune, ministrulŭ landwehrului rĕspunse la diferite cestiunĭ, carĭ i-se puseseră, declarândŭ, că trebue sĕ se prevadă *mobilisarea landwehrului.* Situațiunea generală militară și situațiunea politică cerŭ o sporire considerabilă a armatei. Se vorŭ lua mĕsurĭ pentru ca landwehrulŭ sĕ rĕspundă la cerințele trupelorŭ de campaniă. Se fabrică 30,000 de puscĭ pe lună.

Corpulŭ trupelórŭ rusescĭ pentru paza granițelorŭ se va spori cu dece brigade, precum spune „Grașdanin“, și nouĕle brigade vorŭ fi aședate cu deosebire la granița vestică. In casŭ de mobilisare, trupele de pază a granițelorŭ vorŭ forma sotnii călărețe, care se vorŭ întrebuința în antegarda armatei.

„Kolozsvar“ despre România.

Guvernamentalulŭ „Kolozsvar“ din Clușiu, vorbindŭ despre constituirea noului ministerŭ în România, dice că e mai multŭ decâtŭ sigurŭ, că acéstă constituire nu póte rĕmâné durabilă. Apoi continuă astfelŭ:

„Pe când pressa României năvălesce cu furiă asupra nóstră; pe când acolo s'au înființatŭ foi cu scopulŭ, ca pe noi Maghiarii sĕ ne înspăimânte pentru marea tiraniă ce-o manifestămŭ față cu cumetrii românĭ de aicĭ; pe când esistă spulbe-

rațĭ de aceia, carĭ viséză de o „Românià mare, întrunindŭ în aceea pe toțĭ cumetrii din vecinătate: pe atuncĭ în mica Românià tóte mergŭ spre ruină; partidele se ridică una contra alteia și în mânia lorŭ dĕrapĕnă pacea internă și constituția României. Astfelŭ de elemente nu suntŭ în stare sĕ susțină nicĭ o țĕră mică, cu atâtŭ mai vîrtosŭ apoi n'arŭ fi în stare sĕ susțină una mare“.

Starea lucrurilorŭ în România dice „Kolozsvár“, că este asemenea celorŭ din Boemia. Constituția este numai o jucăriă de copiĭ. Partida vechilorŭ conservatorĭ este publice recunoscută ca periculósă pentru statŭ și pentru tronŭ; pe când junimiștii vréu sĕ mérgă înainte, pe atuncĭ vechii conservatorĭ nicĭ nu vréu sĕ audă de progresŭ, ei numai în timpurile trecute, în lumea cea bună a boierilorŭ, voescŭ sĕ trăéscă. Unŭ astfeliu de guvernŭ nu póte progresa. Fóia ungurésca este sigură, că România va avé sĕ trécă peste marĭ schimbărĭ și dice că are sĕ trécă multŭ timpŭ, până când România va apuca érășĭ pe drumulŭ celŭ bunŭ, pe care sĕ pótă merge înainte.

Ce pĕcatŭ, că cei din România facŭ lucrurile de capulŭ lorŭ și nu cerŭ sfaturile fóiei unguresci!

Dealtmintrelea n'ar strica sĕ nu mai scrie fiécurĭ „Kolozsvar“ și sĕ'șĭ măture dinaintea casei lui, înainte de a se interesa de casa altuia.

SCIRILE DILEI.

In Budapesta s'a datŭ unŭ concertŭ, și în cuartetulŭ Hubay-Popper o cântăréță a cântatŭ trei *cântece germane*, puse pe note de trei *componiștĭ germanĭ* cu textulŭ a trei *poesii germane*. „Budapesti Hirlap“ a și vĕdutŭ în acésta o *trădare de patriă* și reclamă o aspră pedepsire din partea guvernului, fiindcă s'a insultatŭ „patria maghiară“ prin aceea, că la unŭ concertŭ alŭ duorŭ profesorĭ dela academia ungurésca de musică s'a cântatŭ nemțesce în edificiulŭ redutei din „capitala maghiară“ înaintea unui „publicŭ maghiarŭ“. Și ministrulŭ Albin Csaky, care a asistatŭ la concertŭ, sĕ pedepsĕscă cum se cuvine — așa cere între rêndurĭ fóia ungurésca — ca superiorŭ alŭ academiei de musică, acéstă rușine adusă onórei naționale.

Marĭ suntŭ minunile lui Belzebub!

* * *

Ca membră activă cu 1 fl. pe anŭ la *„Reuniunea femeilorŭ române vĕduve“* din locŭ s'a mai înscrisŭ d-na Paraschiva Vlaicu, ér dela o d-nă E. P. s'au trimisŭ pentru fondulŭ reuniunei 2 fl. Bine ar fi, décă amŭ înregistra câtŭ mai desŭ asemenea scirĭ.

* * *

Starea sanitară în comitatului *Solnocŭ-Dobéca* a fostŭ în luna Octomvre nefavorabilă. In Reteagŭ, Coseiu și Ursu de susŭ a bântuitŭ pojarulŭ, în Nușfalĕu, Mălinŭ și Bretea a bântuitŭ difterita.

* * *

Inteligința română din Clușiu împreună cu *tinerimea română universitară* au avutŭ în tómna acésta trei petrecerĭ cu danțŭ. Cea din urmă s'a datŭ la 25 Noemvre n. „Cadrilele“ și „Romanele“ s'au jucatŭ de vr'o 30 de părechĭ. De altă parte femeile române din Clușiu au de gândŭ sĕ înființeze o *reuniune română de femei* pentru Clușiu și provincià. Le dorimŭ câtŭ mai grabnică realisare a acestei nobile ideĭ!

* * *

Ni-se scrie, că mare perdere au suferitŭ credincioșii parochiei gr. or. din *Albacŭ*, carĭ după multă ostenélă și cu marĭ încordărĭ își ridicară în anulŭ acesta o biserică frumósă; o parte din temelia bisericei însĕ, fiindŭ în apropiare de țĕrmurii Arieșului, se cufundă; edificiulŭ întregŭ s'a crepatŭ, ér turnulŭ s'a plecatŭ la o parte. Astfeliu autoritatea administrativă s'a vĕdutŭ silită a opri fosirea acestei bisericĭ, căreia nu-i mai lipsia decâtŭ arangiamentulŭ internŭ; ba împreună cu ea oprì și folosirea vechei bisericĭ de lemnŭ, care se află în nemijlocită apropiare de noua biserică. Architectulŭ întreprindĕtorŭ n'are nicĭ o cauțiune și astfeliu credincioșii numitei parochii se află în o situațiune din cele mai grele.

* * *

Bugetulŭ orașului *Deșiu* pe anulŭ 1889 arată: 48,491 fl. cheltuelĭ ordinare, 12,821 fl. cheltuelĭ estraordinare, 49,749 fl. venitur ordinare, 11,664 fl. veniturĭ estraordinare. Aruncŭlŭ comunalŭ e de 32 procente.

* * *

Orașulŭ *Brețcu* din comitatulŭ Treiscaune s'a transformatŭ în mare comună, cu aprobarea ministrului de interne.

* * *

Din *Galați* i se scrie „Românului“, că o fórte mare mișcare domnesce în portulŭ acelui orașŭ. Grânele au începutŭ din nou a se urca.

* * *

D-lŭ V. Alexandri și-a reluatŭ funcțiunile sale de ministru alŭ României la Parisŭ. „Figaro“ confirmă, că d. Alexandri a dusŭ diferite manuscrise ale reginei Elisabeta spre a fi publicate în Francia.

* * *

Guvernulŭ turcescŭ a confiscatŭ din nou unŭ numĕrŭ din diarulŭ albanesŭ *„Squiepetari“*, ce apare în Bucuresci.

* * *

D. *Herstenstein*, președintele confederațiunei elvețiane, a muritŭ.

* * *

Alŭ patrulea *concertŭ cu abonamentŭ* alŭ orchestrei orășenescĭ se va da Duminecă în 2 Decemvre n.

Pressa săsésca și incidentulŭ Steinacker.

„Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“, organŭ naționalŭ săsescŭ, se exprimă astfelŭ cu privire la incidentulŭ cu Steinacker în dieta ungurésca:

„... Amŭ fostŭ disŭ ierĭ deja, că nu a fostŭ bine alesŭ momentulŭ, de a vorbi despre cestiunea naționalitățilorŭ în mijloculŭ desbaterilorŭ asupra proiectului de regalii. De altmintrelea deputatulŭ Steinacker a atinsŭ numai córda ce a bătut'o Busbach. De ce sĕ fiă permisŭ unuia, ceea-ce altuia se interdice? Președintele camerei și ministrulŭ-președinte au procedatŭ cu o asprime surprindĕtóre, cu tóte-că nu pentru întâiadată s'au pertractatŭ în casa deputațilorŭ lucrurile, pe care le-a amintitŭ Steinacker. Și noi suntemŭ de convingerea domnului ministru-președinte, că în acéstă țĕră ar trebui sĕ fie permisŭ fiecărei naționalitățĭ a se îngriji de desvoltarea ei. De aceea însĕ trebue sĕ se permită ca unŭ deputatŭ sĕ se pótă exprima și în dietă, când e de părere, că în țĕră unei naționalitățĭ îi este oprităŭ a se îngriji de dosvoltarea ei. Décă în foi se ridică vre-unŭ gravamenŭ în contra unei apĕsărĭ, cei carĭ se plângŭ suntŭ îndrumațĭ la dietă; décă vorbescŭ acolo, apoi suntŭ trădătorĭ de patriă! Și de altmintrelea nu are sĕ i-se impute nimĕnui, că e dușmanŭ alŭ statului, pentru-că are asemenea vederĭ și își exprimă convingerile sale tocmai în corpurile legiuitóre ale țĕrei. Căcĭ nu se mai póte tăgădui faptulŭ, că în Ungaria o mulțime de naționalitățĭ se plângŭ pentru restricțiunea ce se face vieței lorŭ naționale din causă, că suntŭ de convingerĭ, că față cu ele nu se respectéză legea și ele nu suntŭ tractate cu aceeașĭ mĕsură. Și décă astfelŭ de convingerĭ, ce există, se exprimă în dieta țĕrei, în contra lorŭ numai unŭ mijlocŭ este: sĕ fiă combătute în modŭ obiectivŭ. In desbaterea din cestiune înzădarŭ amŭ căuta o asemenea combatere.

Afacerea Steinacker.

Pressa ungurésca se ocupă cu mare plăcere de afacerea Steinacker, ce le este deja cunoscută cetitorilorŭ noștri. Étă ce scrie „Kolozsvar“ dela 28 Noemvre:

Unulŭ dintre membrii camerei a propusŭ sĕ-lŭ destitue pe Steinacker din postulŭ de secretarŭ, altulŭ a voitŭ sĕ-i rĕspundă și mai puternicŭ pentru purtarea lui din dietă. Fiă-care oratorŭ a timbratŭ cu cuvinte aspre „condamnatóre procederea d-lui secretarŭ alŭ camerei. In fine președintele camerei i-a spus'o limpede în față, că s'a purtatŭ necuviinciosŭ, că pentru aceea va fi admoniatŭ și că va trebui sĕ promită, că pe viitorŭ se va purta omenesce.

La acésta a rĕspunsŭ d-lŭ Steinacker, mărturisindŭ cu versŭ de pocăință, că a meritatŭ dăscălirea ce i s'a datŭ și că nu numai odată a vorbitŭ astfeliu de lucrurĭ, carĭ n'ar fi trebuitŭ sĕ le vorbéscă. A promisŭ apoi, că se va purta bine pe viitorŭ și că nicĭodată nu va mai da pretextŭ la nemulțămirĭ. S'a rugatŭ de iertare și și-a revocatŭ voinciile din dietă *in optima forma*.

E neplăcutŭ a vedé o scenă ca acésta.

Étă, așa suntŭ acei „inimicĭ“ ai noștri. Atâta prețuesce convingerea lorŭ! Se află încă mai mulțĭ asemenea acestuia. Décă cineva desbracă d'odată de pe ei pielea cea de leu de mare, se pomenesce, că sub înspăimântătorulŭ lorŭ costumŭ dă de nisce Steinackerĭ. Cum amŭ mai puté noi sci acum, că décă pe vre-unŭ „conducĕtorŭ“ sasŭ îlŭ ajunge mânia pe Maghiarĭ, nu vomŭ mai avé neplăcuta surprindere de a vedé, că cuirassa „inimicului“ este de hârtiă (mucava) și arma lui este o altă jucăriă copilărésca, și că în loculŭ unui bărbatŭ luptătorŭ, ne pomenimŭ că își cere iertare unŭ desmĕțatŭ băiĕțașŭ intimidatŭ?...

Spunêndŭ în cele următóre casulŭ eroului dela Cisnădiă pentru libertate, (Sĕ scie, că Steinacker este deputatŭ alŭ cercului electoralŭ Cisnădia. — Red.), reservându-ne a reveni asupra persónei lui, semnalămŭ de astădată singurŭ numai faptulŭ, ca unŭ esemplu de învĕțătură despre aceea: câtŭ prețuesce în banĭ convingerea unui agitatorŭ sasŭ?...

Dintre membrii camerei 23 au votatŭ pentru admoniare, ér 11 pentru destituirea din postŭ. După votare chiămară pe Steinacker din o odaiă laterală unde se află în timpulŭ discuțiunei. Stândŭ în picióre ascultă întrega hotărîre a ședinței, pe care baronulŭ Fridericŭ Kochmeister i-o comunică cam în următórele cuvinte:

„Camera cu părere de rĕu a luatŭ la cunoscință, că domnulŭ secretarŭ a doveditŭ în dieta ungurésca o atitudine necuviinciósă, ce nu se unesce cu demnitatea camerei; așa-dérâ, amĕsuratŭ hotărîrei aduse de majoritate în ședința plenară, d-ta trebue sĕ-țĭ esprimĭ în publicŭ părerea de rĕu asupra propriei d-tale procedetĭ; ai sĕ primescĭ desaprobarea camerei și trebue sĕ facĭ promisiunea, că în viitorŭ nicĭ cu cuvêntulŭ, nicĭ în scrisŭ, nicĭ cu fapta nu veĭ comite astfeliu de lucrurĭ, prin carĭ ar puté sĕ vină în suspițiune camera, și mai cu sémă ai sĕ declarĭ, că veĭ fi credinciosŭ ideei de statŭ maghiarŭ.“

La cuvintele președintelui, Eugeniu Steinacker, în mijloculŭ unei tăcerĭ mute, începŭ sĕ vorbéscă:

„In modŭ obligatoricŭ primescŭ admoniarea, pe care, mărturisescŭ publice, am meritat'o în multe privințe. Ce privesce natura lucrului la loculŭ acesta nu'mĭ potŭ salva declarațiile mele, pe care le-am făcutŭ; vorŭ fi déră și între membrii camerei de aceia, carĭ nu-șĭ vorŭ închipui, că aceste declarații ale mele suntŭ așa, precum s'au înfățișatŭ prin comentariile de mai târdiu. (O voce: Asemenĭ membri în cameră nu se află!) Eu nu numai în viitorŭ voiu fi credinciosŭ ideei de statŭ maghiarŭ, dér aceea, că până acum n'așĭ fi fostŭ unŭ ast-feliu de omŭ, numai acela ar puté crede, care n'a înțelesŭ bine declarațiunile mele. Asigurŭ camera, că nicĭ-odată nu va avé mai multŭ ocasiune a fi nemulțămită cu mine: în contra ideei de statŭ maghiarŭ nicĭ nu voiu vorbi, nicĭ nu voiu scrie. Eu totdéuna m'am mărturisitŭ a fi maghiarŭ. Se póte că odată séu altă-dată am disŭ ceva, ce nu s'a potrivitŭ cu modulŭ de vedere generalŭ, recunoscŭ, că astfeliu de vorbe póte n'ar fi trebuitŭ sĕ le dicŭ. Primindŭ admoniarea, prea bucurosŭ satisfacŭ dorințelorŭ camerei făcêndŭ declarațiunea, că sunt credinciosulŭ necondiționatŭ alŭ ideei de statŭ maghiarŭ și voiu încunjura pe viitorŭ chiar și aparițiunea, că dóră nu așĭ fi așa“.

Președintele recomandă încă-odată atențiunei secretarului, ca nicĭ-odată sĕ nu uite de promisiunea ce a făcut'o în publicŭ și sĕ nu se lase a fi răpitŭ de patime.

Procederea acésta a camerei de comerciu și industriă din Budapesta față cu Steinacker, în ședința dela 27 Noemvre a dietei unguresci formă obiectulŭ unorŭ discuțiunĭ fórte înflăcărate. Nimenea nu și-a ridicatŭ cuvêntulŭ pentru apĕrarea lui Steinacker. Agitațiunea, după cum se raportéză diarelorŭ unguresci, deveni în fine atâtŭ de înflăcărată, încâtŭ președintele dietei la cererea a 15 deputațĭ fixà pentru diua următóre o *ședință secretă* a dietei pentru pertractarea acestei cestiunĭ.

In fine însĕ se pornì unŭ curentŭ contrarŭ din partea unora, carĭ deși se uneau în ideea, că procederea camerei, din punctŭ de vedere principiarŭ, conține ceva vătĕmătorŭ față cu independența dietei: din punctulŭ de vedere alŭ oportunitățiĭ însĕ au aflatŭ cu cale, că — după ce în cestiunea acésta și așa nu s'ar puté aduce unŭ conclusŭ unisonŭ și mai cu sémă luândŭ în considerare, că camera a procedatŭ din îndemnulŭ intențiunilorŭ ei patriotice: — ar fi mai cu scopŭ, ca dieta sĕ nu se ocupe cu cestiunea acésta. In urma acestei moțiunĭ cererea privitóre la ținerea unei ședințe secrete a fostŭ revocată.

„Ellenzék“ contra lui „Erdélyi Hiradó.“

Amŭ amintitŭ la timpulŭ sĕu, că *Magyary Mihály*, coredactorulŭ și editorulŭ diarului „Ellenzék“ din Clușiu, a intentatŭ procesŭ de pressă pentru vătĕmare de onóre contra lui *Korbuly József*, redactorulŭ diarului „Erdélyi Hiradó“, ce apare totŭ în Clușiu, ambele fiindŭ diare politice. Acestŭ procesŭ s'a pertractatŭ înaintea curții cu jurațĭ din Clușiu în diua de 21 Noemvre n. c.

Procesulŭ a fostŭ intentatŭ pentru 3 scrierĭ deosebite apărute în „Erdélyi Hirado“ și ca autorŭ alŭ lorŭ s'a declaratŭ I. Korbuly.

Verdictulŭ ce l'a datŭ curtea cu jurațĭ din Clușŭ în causa acestui procesŭ e următorulŭ: Pentru două din scrierile încriminate juriulŭ a declaratŭ pe Korbuly nevinovatŭ și l'a achitatŭ, dér pentru a treia scriere l'a declaratŭ vinovatŭ cu 8 voturĭ contra 4, și cu tóte astea l'a achitatŭ cu 7 voturĭ contra 5.

Étă cum definesce „Ellenzék“ dela 22 Noemvre acestŭ verdictŭ:

Curtea cu jurațĭ lasă nepedepsițĭ pe culpabilĭ, în locŭ de a pedepsi culpa. Curtea cu jurațĭ prin verdictulŭ sĕu achitatorŭ în modŭ formalŭ ademenesce ómenii la comiterea culpabilitățilorŭ. Curtea cu jurațĭ în înțelesulŭ deplinŭ alŭ cuvêntului demoraliséză societatea, ce și așa este coruptă, deórece în modŭ evidentŭ sancționéză principiulŭ, că în societatea ungurésca se potŭ sĕvêrși culpabilitățĭ fără a fi pedepsite etc.

Acum aducŭ foile unguresci scirea, că însușĭ redactorulŭ lui „Ellenzék“ Bartha Miklos a intentatŭ procesŭ de pressă redactorului lui „Erdelyi Hirado“ Iosifŭ Korbuly.

Invĕțămêntulŭ poporalŭ

în Ardélŭ, Bănatŭ și Țéra-ungurésca.

Din raportulŭ ministeriului unguresc de instrucțiune pe anulŭ școlarŭ 1886/87 estragemŭ următórele date:

Numĕrulŭ școlelorŭ poporale în a-

nulŭ 1887 a fostŭ de 16.538 în 12,699 comune (fațĕ cu 15.417 șcóle în 12,702 comune din anulŭ precedentŭ). Din anulŭ 1869 a crescut numĕrulŭ șcólelorŭ cu 2738. Intre aceste 16,538 șcóle au fostŭ 16,301 șcóle elementare, 74 șcóle poporale superióre, 13 șcóle de fete superióre și 150 șcóle civile. Statulŭ a întreținutŭ 783, comunele 1880, confesiunile 13.673 șcóle; celelalte au fostŭ șcóle private (171) și șcóle întreținute de reuniunĭ (31). După raportulŭ numericŭ alŭ comunelorŭ și șcólelorŭ s'ar pute presupune, că fiă-care comună are una orĭ mai multe șcóle. Dér nu-i așa. Numai 10,612 comune (cam 83·5 procente) au șcólele lorŭ, 1787 comune întrețină câte o șcólă poporală numai în legătură cu alte comune, și 300 comune încă n'au șcóle. In 1869 erau însĕ 1598 comune fără șcóle.

Numĕrulŭ copiilorŭ obligațĭ la șcólă a fostŭ în 1887 de 2.377,558 (fațĕ cu 2.324,735 din anulŭ precedentŭ), dintre carĭ 1.929,377 (1886: 1.870,083) au cercetatŭ șcóla; deci n'au primitŭ instrucțiune 448,181 copii obligațĭ la șcólă, adecă 188·5 din 1000. In 1869 din 2.284,741 copii obligațĭ la șcólă, au cercetatŭ șcóla numai 1.152,115, așa că atuncĭ n'au primitŭ instrucțiune 1.132,626 copii obligațĭ la șcólă.

Numĕrulŭ învĕțătorilorŭ a fostŭ în anulŭ 1887 cu totulŭ 24,148 (fațĕ cu 17,792 în 1869). Adĭ se vine de unŭ învĕțătorŭ 71—72 copii obligațĭ la șcólă și 62 de copii carĭ cerceteză șcóla. Din aceștĭ 24,148 învĕțătorĭ au fostŭ 21,015 (87%) cu diplomă și 3133 (13%) fără cualificațiune de învĕțatorŭ. Numĕrulŭ învĕțătórelorŭ a crescutŭ din 1869 cu 2330, adecă cu 340%.

Literatură.

„Meseriașulŭ Românŭ," fóiă pentru învĕțătură și petrecere, întocmită pentru meseriașĭ și toțĭ iubitorii de meserii. Apare în Brașovŭ de 2 orĭ pe lună și costă pe ½ anŭ 60 cr. séu 2 francĭ. Editorŭ și Redactorŭ: *Bartolomeiu Baiulescu*, președintele Reuniunei pentru sprijinirea meseriașilorŭ românĭ în Brașovŭ. — Nr. 22 dela 15 (27) Noemvre conține: Ce sĕ ardemŭ?; Agricultura, industria și comerciulŭ Germaniei; Serbarea dilei sf. Arhangheli Mihailŭ și Gavrilŭ în Brașovŭ; Domnulŭ Destrémeaux (romanŭ), tradusŭ din franțuzesce de S. C.; Jidanulŭ călare (poesiă), de Th. Speranță; Feliurite pentru meseriașĭ; Multe și mĕrunte; Diverse; Glume; Bibliografiă; Concurse pentru stipendii și ajutóre din fundațiunea „Andronicŭ"; Concurse; Anunțŭ; Têrgurile dela 17—30 Noemvre 1888; Posta Red.

Convorbirĭ Literare din Bucurescĭ, ce apărŭ sub direcția d-lui *Jacobŭ Negruzzi*, cuprindŭ în Nr. 8 dela 1 Noemvre: Unŭ drumŭ greșitŭ (novelă), de Duiliu Zamfirescu; Legenda meșterului Manole la Grecii modernĭ, de Lazărŭ Șaineanŭ; Poesii poporale, comunicate de Alexiu V.; Don Quijote dela Mancha, trad. de S. G. Vărgolicĭ (urmare); Edelweisz, de Ed. Gruber; Istorie de nópte, Fantasie, La isvorulŭ din pădure (poesii), de T. Bodeanu; Erată; Bibliografiă; Corespondență.

Intêmplări diferite.

Derailare de trenŭ. Trenulŭ, care a plecatŭ în 20 l. c. dela Brodŭ la Sarajevo a derailatŭ aprópe de Devrient și a apucatŭ pe o cóstă la vale. Nu s'a întêmplatŭ nicĭ o nenorocire; în cele trei vagóne, care s'au sfărîmatŭ, nu era nicĭ unŭ călĕtorŭ. Causa derailării nu se scie încă.

Unŭ rîmătorŭ monstru. In 23 l. c. în Banpotocŭ (comit. Hunedórei) o scrófă a fĕtatŭ unŭ purcelŭ cu nasulŭ slobozitŭ preste crescetŭ asupra ochilorŭ în forma unui degetŭ și are nările în vîrfulŭ lui. Nasulŭ este móle și atîrnă în josŭ ca la curcanĭ. Ochii suntŭ marĭ, situațĭ imediatŭ unulŭ lângă altulŭ sub nasŭ, și nu-i acopere bine genele. Gura este din josŭ de ochĭ, lungă și fără de nasŭ. Corpulŭ de altcum este deplinŭ desvoltatŭ, numai fără pĕrŭ, și póte că ar fi trăitŭ, dér servitorii l'au omorîtŭ, căcĭ presenta o figură prea urîtă.

Corespondența „Gazetei".

Din Câmpiă, Noemvre 1888.

Onorată Redacțiune! Pe când din diferite părțĭ locuite de Românĭ Vi-se raportéză despre progresele vieței sociale românescĭ în nisuința spre cultură și civilisațiune, pe atuncĭ nu potŭ lăsa fără a nu aminti și din părțile nóstre unŭ asemenea faptŭ de caracterŭ naționalŭ bisericescŭ.

E vorba érășĭ de sfințirea unei bisericĭ românescĭ: unŭ lucru în adevĕrŭ nu prea importantŭ, dér totușĭ de mare însĕmnătate, pentru că e vorba de inaugurarea muncei grele și obositóre a unei comune românescĭ și pentru-că în grelele împrejurărĭ politice de astădĭ acesta este aprópe uniculŭ nostru tĕrîmŭ de activitate.

Noua biserică, la a căreia sfințire asistaiu eu în diua de 28 Augustŭ n. c., este biserica română gr. cat. din comuna Băla. Considerândŭ, că acéstă comună se află în cerculŭ pretorialŭ și în apropiarea orașului sĕcuescŭ Murĕșŭ-Oșorheiu; considerândŭ mai departe, că în jurulŭ ei se află mai multe comune parte locuite mai cu totulŭ de Sĕcui, parte locuite de Românĭ, dér infectate de fatalulŭ spiritŭ alŭ *nemeșugului* (nobilimei) ungurescĭ: era mare necesitate, ca comuna Băla, ai căreia locuitorĭ suntŭ caracterisațĭ prin portulŭ și obiceiurile lorŭ curatŭ românescĭ, sĕ premérgă cu unŭ esemplu, sĕ'șĭ arate forțele sale de viĕță și sĕ dovedéscă susŭ disilorŭ locuitorĭ din jurŭ, că Românulŭ, orĭcâtŭ de nebăgatŭ în sémă ar fi din partea lorŭ, este însĕ susceptibilŭ pentru ideile mărețe și e gata sĕ jărtféscă multŭ, la totŭ casulŭ mai multŭ decâtŭ ei, pentru cultură și sciință.

Cam de aceste considerațiunĭ trebue că a fost condus bunul și adevĕratulŭ preotŭ de acolo, d-lŭ *Daniilŭ Rusŭ*, care pe lângă tóte loviturile suferite în familiă prin perderea prea timpuriă din viĕță a iubitei sale soții și a fiilorŭ sĕi, rĕmânêndŭ în viĕță numai cu o unică fiică, i-a succesŭ însĕ, grațiă încordatei sale stăruințe, a ridica mai acum câțiva anĭ o scólă, ér acum o biserică frumósă, mare și în tóte privințele corĕspundĕtóre gustului esteticŭ modernŭ. Românulŭ călĕtorŭ va privi din depărtare la turnul strălucitor acoperit cu tinichea al acestei bisericĭ și, ambiționat în inima sa, va glorifica numele acelorŭ meritațĭ bărbațĭ, carĭ au contribuitŭ la ridicarea acestui falnicŭ monumentŭ alŭ creștinătății: Etă, acésta este rĕsplata ta, vrednicule preotŭ! acésta este rĕsplata ta, bravule poporŭ din Băla!

La actulŭ solemnŭ alŭ sânțirei acestei frumóse bisericĭ a alergatŭ numĕrosŭ poporŭ din apropiere și din depărtare. A fostŭ acéstă di o sĕrbătóre solemnă pentru noi. Funcțiunile divine s'au oficiatŭ prin vredniculŭ și sîrguinciosulŭ administratorŭ protopopescŭ, d-lŭ Ioanŭ Pantea din Riciu, însoțitŭ de preotulŭ localŭ d-lŭ Daniilŭ Rusŭ și alțĭ 10 preoțĭ, anume d-nii: Codarcea din Pogăcéua, Mera din Almașŭ, Varhegyi din Moișa, Augustinŭ Aldea din Bozediu, Angelŭ din Lechincióra, S. Chețanŭ din Ercea, D. Harșa din Milășelŭ, T. Mateiu din Craifalĕu, Al. Lupanŭ din Silivașŭ, I. Cătană din Toldalŭ. Pe lângă aceștia a oficiatŭ ca lectorŭ d-lŭ *Vasiliu Vlassa*, cooperatorulŭ preotului localŭ.

După încheierea actului divinŭ, d-lŭ adm. protopopescŭ Pantea a rostitŭ o cuvêntare plină de spiritŭ și însuflețitóre, după care poporulŭ adunatŭ s'a reîntorsŭ acasă emoționatŭ și mândru de cele vĕdute și audite. Preoțimea și parte din inteligență s'a întrunitŭ apoi la ospitala mésă a d-lui preotŭ localŭ D. Rusu, unde s'au rostitŭ frumóse toaste în onórea Escelenței Sale Metropolitului Vancea etc., ér ceilalțĭ óspețĭ au fostŭ asemenea învitațĭ pe la deosebițĭ poporenĭ din comună, între carĭ accentuezŭ pe vredniculŭ curatorŭ primarŭ *Ioachimŭ Huza* și alțĭ fruntașĭ din comună, ale cărora case erau sĕrbătoresce arangiate pentru primirea óspeților.

Intre óspețĭ amintescŭ cu distincțiune pe d-lŭ Georgiu Vlassa, fostŭ profesorŭ în Blașiu și actualŭ capelanŭ castrensŭ, care forma așa dicêndŭ spiritulŭ societății nóstre.

Incheiu în fine, esprimându-mĭ încă odată mulțumirea mea față cu bravulŭ poporŭ românŭ din Băla și vredniculŭ lorŭ conducĕtorŭ, căruia nu mĕ îndoescŭ că-i va succede, décă Dumnedeu ilŭ va ține, a înființa și unŭ fondŭ pentru acéstă biserică, ceea ce ar și fi fórte de doritŭ.

Unŭ participantŭ.

Nutrețurĭ artificiale, numite și ajutătóre.

Nutrețurile ajutătóre arŭ aduce marĭ servicii agricultorilorŭ noștri, când s'arŭ lua mĕsurĭ la introducerea lorŭ în sistemele nóstre de cultură. Intre alte plante carĭ s'ar pute sĕmĕna pentru nutrețŭ artificialŭ este și muștarulŭ albŭ. Acéstă plantă se póte sĕmĕna în luna lui Augustŭ punêndu-se la hectarŭ până la 20 kilog. de sĕmênță; cresce fórte răpede, iese cam după 40 de dile dela încolțire, se póte cosi spre a se da vitelorŭ ca nutrețŭ verde.

Muștarulŭ albŭ se póte cultiva sub tóte latitudinele, reușesce în tóte pămênturile nisipóse de bună calitate, precum și în tóte pămênturile, în care reușesce cultura grâului, ovĕsului, de asemenea reușesce bine în locurile mlaștinóse uscate.

Muștarulŭ albŭ în Franța etc. se cultivă nu numai ca plantă de nutrețŭ, ci și ca plantă industrială și ca îngrășămêntŭ verde; în casulŭ acesta se amestecă și cu puțină sĕmênță de rapiță. Acéstă plantă se mai sémĕnă și primăvéra prin luna lui Aprilie séu Maiu, și când a înfloritŭ se cosesce și se dă vitelorŭ ca nutrețŭ séu când a crescutŭ cam de 30—32 centimetri se paște pe locŭ, cam în mică cantitate, căcĭ consumată în mare cantitate este fórte intantă. Când muștarulŭ se cultivă într'unŭ locŭ bunŭ, póte sĕ producă la hectarŭ până la 20.000 kilogr. nutrețŭ verde, care póte sĕ nutréscă atâtŭ câtŭ ar hrăni 4000 kilog. de fênŭ ordinarŭ. Muștarulŭ nutrindu-se atâtŭ din aerŭ câtŭ și din pămêntŭ, sĕrăcesce pămêntulŭ mai puținŭ, și dă de prin luna lui Septemvre până când vine grâulŭ unŭ bunŭ nutrețŭ verde. Vacile de lapte când se hrănescŭ cu muștarŭ verde dau untŭ mai multŭ și maibunŭ, de aceea Francesii ilŭ numescŭ și planta *untului*.

Sparceta, și mai cu sémă sparceta de Siberia, se sémĕnă pe la sfârșitulŭ lui Iulie séu în Augustŭ și reușesce fórte bine în pămênturile nisipóse granie puținŭ ravene și lucrate câtŭ se póte de bine. La unŭ hectarŭ se sémĕnă până la unŭ hectolitru de sĕmênță.

Acéstă plantă se póte întrebuința ca nutrețŭ verde séu uscatŭ.

Mohorulŭ de Ungaria nu este altceva de câtŭ mohorulŭ nostru dusŭ în Ungaria, unde 'i s'a datŭ o mai bună îngrijire, și în acelașŭ timpŭ și hotărîtŭ cu numele de *Mohorŭ de Ungaria*, pe care ilŭ aducemŭ noi astădĭ sub acestŭ nume, nu este altceva decâtŭ o specie de *meiu*. Mohorulŭ cresce fórte repede și dă unŭ bunŭ nutrețŭ pentru tóte animalele. Elŭ cresce în pămênturile calde permeabile și bogate în azotŭ. La unŭ hectarŭ se sémĕnă până la 35—45 kilgr. de sĕmênță și se póte cosi de două orĭ când se sémĕnă mai de timpuriu. M. de Dombasle a făcutŭ o esperiență comparativă între nutrețulŭ de meiu ordinarŭ și de mohor de Ungaria și a constatatŭ, că nutrețulŭ de meiu este superiorŭ celui de *mohorŭ*.

In apropiere de Gand (Belgia) după ce se recoltă grâu și secară, îngrașă pămêntulŭ bine cu îngrășăminte care potŭ sĕ fiă mai ușorŭ de asimilatŭ și după aceea sémĕnă planta destinată ca nutreț; negreșitŭ că în casulŭ acesta resultatele suntŭ escelente. După cum în alte părțĭ agricultorii luminațĭ caută a profita de orĭ ce plantă ca nutrețŭ, totŭ în acelașŭ modŭ caută a profita de plantele rădăcinóse, ca napii, morcovulŭ, sfecla etc., fiindcă aceste rădăcinĭ, pe lângă că dau unŭ escelentŭ nutrețŭ pentru vite, mai țină apa ce cuprindŭ în timpulŭ de iérnă loculŭ ierbei din timpulŭ verei.

După actualulŭ sistemŭ de cultură, trebue sĕ fimŭ reservațĭ la introducerea plantelorŭ rădĕcinóse ca nutrețŭ din causa lucrărilorŭ de întreținere ce reclamă. Dér pe câtŭ actuala stare a agriculturei ne impune a fi reservațĭ cu privire la plantele rădĕcinóse, cu atâtŭ mai multŭ ne impune a introduce óríce plantă cu scopŭ de a se transforma în nutrețŭ artificialŭ, fiindŭ că amŭ înmulți nutrețulŭ vitelorŭ și în acelașŭ timpŭ amŭ mai curăți pămêntulŭ de buruenile vătămătóre agriculturei nóstre și póte pe nesimțite amŭ pute trece la unŭ sistemŭ alternŭ de cultură, în agricultura mijlociă și mică; nu vorbimŭ de cea mare, fiindŭ că aicĭ s'arŭ pute urma unŭ sistemŭ de cultură alternă numai în casulŭ când s'ar adopta materiile.

Suntŭ atâtea plante, carĭ se potŭ sĕmĕna ca nutrețŭ verde, prin urmare unŭ agricultorŭ inteligentŭ și luminatŭ va căuta totd'auna a alege pe acelea, carĭ ĭi vorŭ conveni mai bine la sistemulŭ de cultură pe care'lŭ practică, și în împrejurările economice în care se găsesce.

B. S. Moga.

(„Economia Națională.")

Congresulŭ de tuberculose.

Raportulŭ d-lui Dr. Z. Petrescu asupra lucrărilorŭ ânteiului congres pentru studiulŭ tuberculosei, ținută la Parisŭ dela 25—31 Iulie 1888.

(Urmare.

Astfelŭ au fostŭ recomandate iodoformulŭ, creozotulŭ, esența de terebentină, creolina, encaliptolulŭ, biiodurulŭ de mercurŭ, acidulŭ sulfurosŭ și acidulŭ sulfidricŭ, sub diferite forme farmaceutice, și prin diferite aparate de inhalațiune. Tóte aceste medicamente prin acțiu ea lorŭ antisepticĕ séu modificătóre locală, prevină séŭ chiar combatŭ tuberculosa la începutulŭ ei. Mai cu osebire preparațiunile iodice și balsamice producŭ o modificațiune locală, atâtŭ asupra țesăturilorŭ cotropite de baccilŭ, câtŭ și asupra baccilului ei însușĭ.

Prin inhalațiunĭ metodice de nisce asemenea substanțe se póte combate o tuberculosă pulmonară începĕtóre, și se póte ameliora chiar o tuberculosă înaintată cu formațiune de caverne.

Aceste efecte salutarii ale inhalațiunilorŭ antiseptice, în tuberculosa pulmonară, suntŭ evidente mai cu sémă când acéstă antisepsiă pulmonară este combinată cu unŭ tratamentŭ igienicŭ apsĕpiatŭ, cum se practică în sanatoriile antiftisice.

Unŭ asemenea sanatoriu care merită o deosebită mențiune este senatoriulŭ dela Falkenstein, în Germania. Am visitatŭ acestŭ senatoriu și am rĕmasŭ surprinsŭ de instalațiile admirabile ce am vĕdutŭ aci.

(Va urma.)

Cursulŭ piețeĭ Brașovŭ

din 29 Noemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.22	Vênd.	9.24
Argintŭ românescŭ .	„	9.18	„	9.20
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.65	„	9.67
Lire turcescĭ	„	10.92	„	10.95
Imperialĭ	„	9.92	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5·72
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	122.—	„	123.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Noemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.70
Renta de hârtiă 5%	92.05
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	117.—
Bonurĭ rurale ungare	104.25
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.25
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	125.—
Renta de hârtiă austriacă	81.95
Renta de argintŭ austriacă	82.55
Renta de aurŭ austriacă	106.55
Losurĭ din 1860	[illegible]
Acțiunile băncei austro-ungare	878.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	299.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	304.20
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.76
Napoleon-d'orĭ	9.65
Mărcĭ 100 imp. germane	59.67 ½
Londra 10 Livres sterlinge	121.65

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ mixtŭ Nr, 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucureci la Brașovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḑĭ.

A. Plecarea postelorŭ.

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după améḑĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după améḑĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de améḑĭ
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Rugămŭ pe domnii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ